

Quick scan flora en fauna

Uitbreiding bedrijventerrein Breeveld te Woerden

In opdracht van: Adviescentrum Metaal

23 juli 2015

Colofon

© 2015 Laneco / Adviescentrum Metaal

Tekst en samenstelling: Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ing. T. Brouwer

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 06.15.01

In opdracht van: Adviescentrum Metaal, Nieuwegein

Wijze van citeren: Brouwer, T., 2015. Quick scan flora en fauna Uitbreiding bedrijventerrein Breeveld te Woerden. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

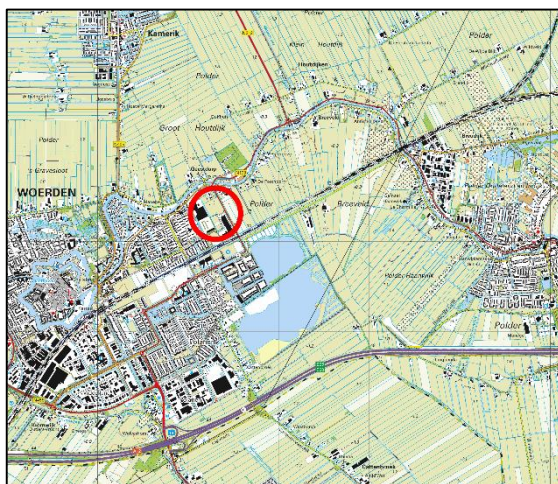
INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	8
2.2	FLORA- EN FAUNAWET	8
3	TOETSING.....	11
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	11
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	11
3.3	SOORTENBESCHERMING	12
4	CONCLUSIE.....	19
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	19
4.2	SOORTENBESCHERMING	19
4.3	CONSEQUENTIES	20
4.4	AANBEVELINGEN	21
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	22
BIJLAGE 2	LEEFGEBIED RANSUIL.....	24

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de oostkant van Woerden is aan de Carrosserieweg de uitbreiding van bedrijventerrein Breeveld beoogd. Om dit plan te realiseren is een bestemmingswijziging noodzakelijk. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging en begrenzing plangebied (kaart: Basisregistratie Topografie, PDOK).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGRENEN

Het plangebied ligt aan de oostkant van Woerden en wordt grofweg begrensd door een schapenwei van een boerderij aan de Utrechtsestraatweg aan de noordkant, de Steinhagenseweg aan de oostkant, de Carrosserieweg aan de zuidkant en het voormalige Den Oudsten-terrein aan de westkant.

De omgeving van het plangebied bestaat uit een afwisseling van bebouwing, verharding, openbaar groen en agrarische gebied. Aan de oostkant van het plangebied en de Steinhagenseweg liggen uitgestrekte agrarische weidepercelen, aan de zuid- en westkant van het plangebied liggen grotere bedrijfsgebouwen met bijbehorende infrastructuur; verder ten westen van het plangebied ligt de woonwijk Staatsliedenkwartier. Aan de zuidwestkant van het plangebied ligt een klein parkje met

twee tennisbanen. Ten zuiden van het plangebied ligt de spoorlijn Woerden – Utrecht en aan de noordkant de Oude Rijn. Grotere doorgaande groene lijnstructuren bevinden zich rondom het aangrenzende voormalige Den Oudsten-terrein en langs de spoorlijn.

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 7 ha en bestaat uit een afwisseling van braakliggende gronden, kort gegraasde schapenweiden en ruig begroeide bermen. In het zuidelijke deel liggen, naast een half verharde parkeerplaats, enkele met gras en ruigtekruiden begroeide hopen. De percelen ten noorden en ten zuiden van de parkeerplaats zijn zeer recent vergraven/bewerkt, waardoor begroeiing hier beperkt is tot de vegetatie op perceelsranden en langs de oeverzone. In en rondom het plangebied ligt een 3 – 4 meter brede watergang, met deels beschoeide en steile oevers. Aan de

noordkant ligt een sloot met wat flauwere taluds en meer oever- en watervegetatie. Opgaande begroeiing is beperkt tot wilgengroepjes en enkele solitaire wilgen; in het noordelijke deel van het plangebied staan op de schapenwei enkele zeer oude knotwilgen. Bebouwing binnen het plangebied is beperkt tot één elektriciteitsgebouwtje aan de noordwestkant van de Carrosserieweg.

Binnen het plangebied is de uitbreiding van bedrijventerrein Breeveld beoogd door de nieuwbouw van een of enkele bedrijfspanen.

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande natuurmonumenten al eerder opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/Nationaal Natuur Netwerk (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als EHS/NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 FLORA- EN FAUNAWET

2.2.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- Artikel 8: het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Artikel 9: het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Artikel 10: het is verboden beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten;

- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.2.2 Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EZ nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van

instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden. Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via Natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen, maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 16 april 2015 hebben ecologen T. Brouwer & D. van Pijkeren van Laneco het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt op ruim 7 kilometer ten zuidoosten van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack en op ruim 10 kilometer ten noordoosten van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie intensief wordt beheerd. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. In de nieuwe situatie worden een of enkele grote bedrijfsgebouwen gerealiseerd en er worden geen zware categorie industriële activiteiten ontplooid. Externe effecten van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid, trilling en stikstof/ammoniak, op de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Negatieve effecten op de op ruime afstand van het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden zijn dan ook uit te sluiten.

3.2.2 *Ecologische hoofdstructuur / Nationaal Natuur Netwerk*

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Nationaal Natuur Netwerk (NNN). Het dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebied, ligt op circa 400 m ten zuiden van het plangebied, rondom de zandwinplas aan de zuidkant van de spoorlijn Woerden

– Utrecht. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Door de lokale aard van de ingreep en doordat het plangebied van de EHS/NNN wordt gescheiden door de spoorlijn, de Steinhagenseweg en bestaande bebouwing van het bedrijventerrein, kunnen negatieve effecten op de EHS/NNN worden uitgesloten.

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een afwisseling van braakliggende gronden, kort gegraasde schapenweiden en ruig begroeide bermen. Tijdens het veldbezoek zijn voornamelijk algemene soorten aangetroffen, zoals Engels raaigras (*Lolium perenne*), fluitenkruid (*Anthriscus sylvestris*), gewone braam (*Rubus fruticosus*), gewone smeerwortel (*Symphytum officinale*), grote brandnetel (*Urtica dioica*), hondsdrif (*Glechoma hederacea*), kleeftkruid (*Galium aparine*), paardenbloem (*Taraxacum officinale*) en ridderzuring (*Rumex obtusifolius*). Er is één beschermde soort aangetroffen: grote kaardenbol (*Dipsacus fullonum*). Voor deze soort, die onder het eerste, lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet valt, geldt echter een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van groeiplaatsen. De opgaande begroeiing bestaat voornamelijk uit wilg (*Salix spec*) en een enkele vlier (*Sambuca nigra*).

Grote kaardenbol binnen het plangebied

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van onder andere de volgende strikt beschermde soorten: daslook (*Allium ursinum*), ruig klokje (*Campanula trachelium*), rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa*), ronde zonnedauw (*Drosera rotundifolia*), steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*), tongvaren (*Asplenium scolopendrium*), waterdriblad (*Menyanthes trifoliata*) en wilde marjolein (*Origanum vulgare*) (www.floravannederland.nl). Andere, licht beschermde, soorten die voorkomen in de omgeving van het plangebied zijn dotterbloem (*Caltha palustris*) en zwanenbloem (*Butomus umbellatus*).

Gezien de aangetroffen algemene soorten is er sprake van een relatief voedselrijk milieu. Vanwege de voedselrijkdom en het ontbreken van geschikte groeiplaatsen, zoals natuurvriendelijke oevers of schrale bermen, worden er geen strikt beschermde vaatplanten verwacht binnen het plangebied. Daarnaast worden sommige soorten ook als tuinplanten gehouden (onder andere ruig klokje en wilde marjolein). Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaats betreft. Ook de aanwezigheid van muurplanten kan worden uitgesloten, omdat er geen geschikte bebouwing aanwezig is binnen het plangebied.

Op basis van de verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen worden in of in de directe omgeving van het plangebied geen strikt beschermde vaatplanten verwacht.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied kunnen verschillende algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), mol (*Talpa europaea*) kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen *et al.*, 1992; Wansink, 2012). Tijdens het veldbezoek is de aanwezigheid van haas (*Lepus europaeus*) vastgesteld. Voor deze soorten, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de strikt beschermde zoogdiersoorten is uit de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van onder andere boommarter (*Martes martes*), noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) (Broekhuizen *et al.*, 1992; Wansink, 2012; www.natuurmonumenten.nl).

In 2014 is in de Nieuwkoopse Plassen, ten noordwesten van het plangebied, de aanwezigheid van een boommarter vastgelegd met een cameraval; waarschijnlijk betrof dit een zwervend exemplaar. In het plangebied zijn nauwelijks bomen met (grote) holtes of oude bosstructuren aangetroffen; alleen op het noordelijke perceel staan enkele oudere knotwilgen. In deze bomen zijn echter geen geschikte holtes voor boommarter waargenomen. De aanwezige bomen zijn bijna geheel uitgerot; de aanwezige hollen zijn te groot en te tochtig, en daarmee ongeschikt voor boommarter. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van boommarter kan daarom worden uitgesloten. Ook vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied of onderdeel van het leefgebied van deze soort.

Ook voor noordse woelmuis en waterspitsmuis is het plangebied ongeschikt, vanwege het ontbreken van waterrijke moerasgebieden en structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water.

Op basis van de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en het veldbezoek wordt het voorkomen van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997; Wansink, 2012) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals baardvleermuis (*Myotis spec*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Op basis van hun verblijfplaats zijn vleermuizen te verdelen in twee groepen namelijk: gebouwbewoners en boombewoners (er zijn ook soorten die van beide elementen gebruik maken). De enige bebouwing binnen het plangebied is het elektriciteitshuisje ten noordwesten van de Carrosserieweg; dit gebouwtje is vanwege de beperkte omvang en de ligging in een overwegend open landschap ongeschikt voor vleermuizen. Door de afwezigheid van openingen en toegangen tot een eventueel aanwezige spouwmuur in dit betonnen gebouw en de afwezigheid van openingen onder de dakrand, kunnen verblijfplaatsen worden uitgesloten. Ook bomen met diameter groter dan 30 cm zijn maar beperkt aanwezig binnen het plangebied; alleen op het noordelijke perceel staan enkele oudere knotwilgen, die qua omvang verblijfplaatsen van vleermuizen zouden kunnen herbergen. In deze bomen zijn geen geschikte holtes voor vleermuizen waargenomen. De aanwezige bomen zijn bijna geheel uitgerot; de aanwezige hollen zijn te groot en te tochtig, en daarmee ongeschikt voor vleermuizen.

Aangezien binnen het plangebied geen geschikte gebouwen aanwezig zijn en ook geschikte bomen met een diameter groter dan 30 cm ontbreken zijn vaste verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten.

De grove dennenrij en de watergangen aan de randen van het plangebied vormen potentieel geschikte vliegroutes. Bij het onderzoek in 2014 (Van Pijkeren, 2014) zijn hier echter geen vliegroutes vastgesteld. Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen; grote open ruimtes zijn echter maar voor een beperkt aantal soorten geschikt als foerageergebied en dan over het algemeen niet als essentieel te bestempelen. Door het ontbreken van opgaande groene elementen binnen het plangebied en de resultaten van het onderzoek uit 2014, zijn (essentiële) vliegroutes en foerageergebied binnen het plangebied uit te sluiten.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten houtduif (*Columba palumbus*), kauw (*Corvus monedula*), koolmees (*Parus major*),

waterhoen (*Gallinula chloropus*) en zwarte kraai (*Corvus corone*) gehoord en gezien. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Aantasting en verstoring van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009).

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) kunnen verschillende soorten roofvogels, zoals buizerd en sperwer (*Accipiter nisus*), ook in bomen in of aan de rand van de bebouwde kom of op binnenstedelijke locaties broeden. Binnen of direct grenzend aan het plangebied kunnen, gezien de afwezigheid van horsten (nesten) in bomen, broedplaatsen van roofvogels worden uitgesloten. Door het ontbreken van geschikte bebouwing in het plangebied, kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vogelsoorten, zoals gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus, ook worden uitgesloten.

Op het aangrenzende voormalige Den Oudsten-terrein is in 2014 tijdens nader ecologisch veldonderzoek (Van Pijkeren, 2014) een vaste rust- en verblijfplaats van ransuil (*Asio otus*) vastgesteld. Op dit terrein bevond zich een nest met één of meerdere jongen en elke winter zijn er zo'n 5-10 roestende ransuilen aanwezig op het terrein. Tijdens dit onderzoek is op basis van vliegbewegingen en het aanwezige habitat geconstateerd dat het volledige plangebied waar deze quick scan betrekking op heeft, samen met het parkje ten zuidwesten van het plangebied, foerageergebied vormt voor de ransuil. Met name het zuidelijke deel van het plangebied, met ruigere vegetatie, vormt essentieel foerageergebied voor deze soort. Deze ruigere vegetatie is zeer geschikt leefgebied voor (veld)muizen, de belangrijkste voedselbron van ransuilen (zie kaart in bijlage 2).

In het zuidelijke deel van het plangebied is een deel van de grond zeer recent vergraven/bewerkt, waardoor een deel van het foerageergebied van de ransuil ten tijde van het veldbezoek voor de quick scan minder geschikt tot ongeschikt was. De resterende oppervlakte aan optimaal geschikt foerageergebied bedroeg tijdens het veldbezoek ongeveer 1,8 ha, waarvan circa 1 ha wordt bebouwd en verhard. De kort gegraasde schapenwei in het noordelijk deel van het plangebied is minder geschikt foerageergebied, vanwege het beperkte voedsel-/muizenaanbod. Binnen het plangebied zijn geen nesten of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de ransuil aanwezig, maar door het ontwikkelen van het plangebied gaat wel optimaal en essentieel foerageergebied van de ransuil verloren.

Een deel van het optimale foerageergebied voor ransuil is kort voor het veldbezoek vergraven/bewerkt.

Aantasting van essentieel foerageergebied kan indirect tot gevolg hebben dat de vaste rust- en verblijfplaats, die zich buiten het plangebied bevindt, niet meer als zodanig kunnen functioneren.

Het plangebied, en dan met name de in het noordelijke deel gelegen schapenweitjes, vormt potentieel geschikt foerageergebied voor de steenuil. Van deze soort zijn echter geen archiefwaarnemingen bekend uit de directe omgeving van het plangebied. Ook bij het onderzoek naar ransuil in 2014, is, ondanks het afspelen van geluid, de aanwezigheid van steenuil niet vastgesteld. Tijdens het veldbezoek in 2015 zijn de grotere knotwilgen in het noordelijke deel van het plangebied geïnspecteerd op het gebruik door steenuil; er zijn geen aanwijzingen of sporen gevonden dat de soort hier gebruik van maakt. Op basis van de resultaten van het onderzoek uit 2014 en het veldbezoek worden vaste rust- en verblijfplaatsen van steenuil binnen het plangebied uitgesloten.

Er zijn geen nestplaatsen of andere vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen in het plangebied. Door het realiseren van de geplande ontwikkelingen binnen het plangebied, gaat echter wel circa 1 hectare aan essentieel foerageergebied van de ransuil verloren.

3.3.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantings-habitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand).

De sloten in en rondom het plangebied vormen geschikt voortplantingshabitat voor diverse algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en middelste groene kikker (*Rana esculenta*). Verblijfplaatsen van algemeen voorkomende beschermde soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet mogen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast bij ruimtelijk ingrepen.

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten is uit de omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de strikt beschermde heikikker (*Rana arvalis*) en rugstreeppad (*Bufo calamita*) (Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl). Tijdens het onderzoek in 2014 (Van Pijkeren, 2014) is ten zuidoosten van het plangebied kooractiviteit van rugstreeppad waargenomen. Waarschijnlijk betroffen dit dieren van de bekende populatie (Van der Est, 2013) rondom de zandwinplas ten zuiden van de spoorlijn. Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater en de geïsoleerde ligging tussen bebouwing, wegen en de spoorlijn worden heikikker en rugstreeppad niet verwacht in of in de directe omgeving van het plangebied. Effecten op strikt beschermde amfibieënsoorten worden daarom niet verwacht.

3.3.6 Reptielen

Op grotere afstand van het plangebied is het voorkomen bekend van ringslang (*Natrix natrix*) (Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl). Reptielen stellen strikte eisen aan het omgeving. Vanwege de geïsoleerde ligging van het plangebied, omgeven door bebouwing, wegen en de spoorlijn, en het ontbreken van geschikt habitat, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, worden er geen reptielen binnen het plangebied verwacht. Effecten op reptielen kunnen dan ook worden uitgesloten. De ringslang wordt daarnaast mede op basis van de slecht ontwikkelde slootkanten niet verwacht.

3.3.7 Vissen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde vissoorten bittervoorn (*Rhodeus amarus*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en rivierdonderpad (*Cottus perifretum*) (De Jong *et al.*, 2003; Brouwer *et al.*, 2008; vissenatlas.nl). De watergangen in en rondom het plangebied zijn beperkt van omvang en vanwege het ontbreken van stroming of geschikt habitat, zoals stortsteen, ongeschikt voor rivierdonderpad. In de watergangen in en rondom het plangebied is het voorkomen van bittervoorn en met name kleine modderkruiper niet uit te sluiten. Indien bij de beoogde ingrepen watergangen worden aangetast kunnen er negatieve effecten optreden op deze beschermde vissoorten. Om de aanwezigheid van beschermde

vissoorten en daarmee de effecten op deze soortgroep in beeld te brengen is nader onderzoek noodzakelijk.

3.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) (www.groeneglazenmaker.nl). De groene glazenmaker is voor de voortplanting afhankelijk van krabbenscheervegetaties. Deze zijn in het plangebied en de directe omgeving niet aangetroffen. Het voorkomen van de groene glazenmaker kan, anders dan incidenteel voorkomende exemplaren, dan ook worden uitgesloten.

Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*). Deze soort leeft in watergangen met een goed ontwikkelde (ondergedoken) watervegetatie. De watergangen in het plangebied bevatten een dikke sliblaag en watervegetatie is beperkt aanwezig. Het voorkomen van de platte schijfhoren wordt op basis van de huidige condities in de watergangen en het ontbreken van watervegetaties uitgesloten.

4 CONCLUSIE

In het plangebied aan de Carrosserieweg te Woerden is de uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Breeveld beoogd. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (Nationaal Natuur Netwerk) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt op ruim 7 kilometer ten zuidoosten van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en op ruim 10 kilometer ten noordoosten van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie intensief wordt beheerd. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. In de nieuwe situatie worden een of enkele grote bedrijfsgebouwen gerealiseerd en er worden geen zware categorie industriële activiteiten ontplooid. Externe effecten van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid, trilling en stikstof/ammoniak, op de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Negatieve effecten op de op ruime afstand van het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden zijn dan ook uit te sluiten.

4.1.2 *Ecologische hoofdstructuur / Nationaal Natuur Netwerk*

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Nationaal Natuur Netwerk (NNN). Het dichtstbijzijnde EHS/NNN-gebied, ligt op circa 400 m ten zuiden van het plangebied, rondom de zandwinplas aan de zuidkant van de spoorlijn Woerden – Utrecht. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Door de lokale aard van de ingreep en doordat het plangebied van de EHS/NNN wordt gescheiden door de spoorlijn, de Steinhagenseweg en bestaande bebouwing van het bedrijventerrein, kunnen negatieve effecten op de EHS/NNN worden uitgesloten.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals grote kaardenbol, zwanenbloem, egel, konijn, mol, kleine marterachtigen, spitsmuizen en muizen, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten zijn meer strikt beschermde soorten, soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn beschermde vogels en vissen niet uit te sluiten binnen het plangebied.

4.3 CONSEQUENTIES

De geplande ontwikkelingen binnen het plangebied leiden tot aantasting van essentieel foerageergebied en daarmee tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen van de in de Flora- en faunawet strikt beschermde ransuil. Met name het zuidelijke deel van het plangebied, met ruigere vegetatie, vormt essentieel foerageergebied voor deze soort. Deze ruigere vegetatie is zeer geschikt leefgebied voor (veld)muizen, de belangrijkste voedselbron van ransuilen (zie kaart in bijlage 2). In het zuidelijke deel van het plangebied is een deel van de grond zeer recent vergraven/bewerkt, waardoor een deel van het foerageergebied van de ransuil ten tijde van het veldbezoek voor de quick scan minder geschikt tot ongeschikt was. De resterende oppervlakte aan optimaal geschikt foerageergebied bedroeg tijdens het veldbezoek ongeveer 1,8 ha, waarvan circa 1 ha wordt bebouwd en verhard.

Voor de aantasting van het essentiële foerageergebied dienen mitigerende maatregelen te worden genomen en dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. De mitigerende maatregelen dienen te worden uitgewerkt in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

Aantasting van verblijfplaatsen van in de Flora- en faunawet strikt beschermde vissen en daarmee een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet, kan in het geval van aantasting van watergangen niet zonder nader veldonderzoek worden uitgesloten:

- Kleine modderkruiper (tabel 2 Flora- en faunawet) en bittervoorn (tabel 3 Flora- en faunawet). Onderzoek vindt plaats door in de periode april – oktober één maal onderzoek te doen conform de soortenstandaard (RVO, 2014).

Overige voorwaarden:

- De start van werkzaamheden (kappen, rooien en groundbewerking) dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van

gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.

- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - het kappen en graafwerkzaamheden starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.4 AANBEVELINGEN

Verder zijn er, vooruitlopend op het aanvullend onderzoek of een eventuele ontheffingsaanvraag, vanuit een ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Er wordt geadviseerd om bomen en struweel zoveel mogelijk te ontzien en te behouden, en in de nieuwe situatie uit te breiden.
- Het gebruik van verlichting dient te worden beperkt en lichtuitstraling richting boomkronen dient voorkomen te worden.
- Verder wordt aanbevolen om de nieuwbouw geschikt te maken voor vleermuizen door het aanbrengen van vleermuiskasten of 2 cm bij 5 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5 meter hoogte in bij voorkeur de zuidelijke spouwmuur (niet boven ramen en deuren) of een houten wand met een kierende plank.
- Ook kan worden gedacht aan het geschikt maken van de panden voor huismussen en gierzwaluwen door het aanbrengen van speciale neststenen in de muur (minimaal 3 meter hoog) of onder de dakrand.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.

Brouwer, T., M. Boonman, Th. de Jong & G. Hoogerwerf, 2008. Visstandbemonstering & visstandbeoordeling voor het KRW-monitoringsprogramma en het meetnet monitoring Oude Rijn-gebied. Natuurbalans – Limes Divergens / Bureau Viridis, Nijmegen / Culemborg.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

De Jong, Th., R. Beenen & P. Heuts, 2003. Atlas van de Utrechtse vissoorten. De verspreiding van vissoorten in de provincie Utrecht en het beheersgebied van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Utrecht.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Van der Est, 2013. Ruimtelijke ontwikkelingen in en rondom recreatieplas Cattenbroek Woerden. Toetsing aan de Flora- en faunawet. Atkb, Geldermalsen.

Van Pijkeren, 2014. Veldinventarisatierapport Den Oudsten te Woerden. Laneco, Ede.

Wansink, D., 2012. Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht. Werkatlas januari 2012. Zoogdieratlas.nl, Provincie Utrecht.

Websites:

www.anemoon.org

www.floravannederland.nl

www.groeneglazenmaker.nl

www.provincie-utrecht.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

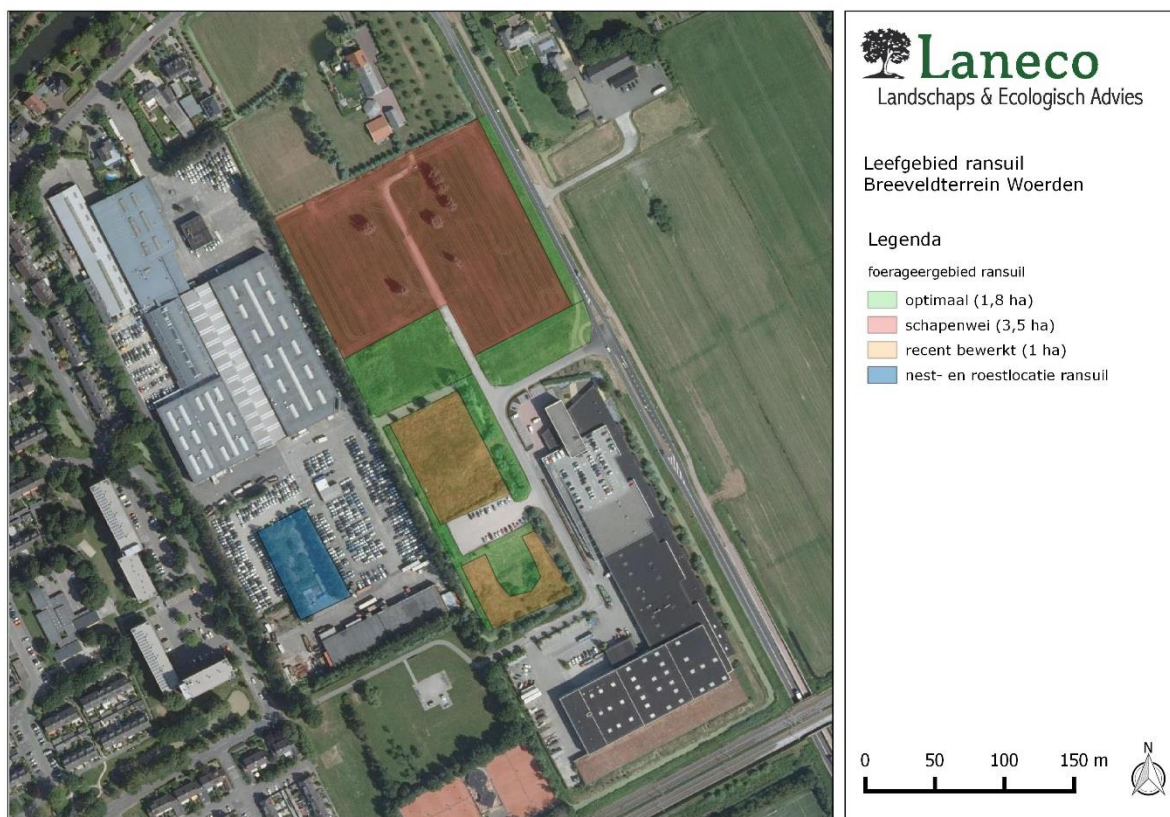
www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl (floron)

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

BIJLAGE 2 LEEFGEBIED RANSUIL

Veldonderzoek vissen

Uitbreiding bedrijventerrein Breeveld te Woerden

In opdracht van: Adviescentrum Metaal

29 mei 2015

Colofon

© 2015 Laneco / Adviescentrum Metaal

Tekst en samenstelling: Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ing. T. Brouwer

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 06.15.01

In opdracht van: Adviescentrum Metaal

Wijze van citeren: Brouwer, T. & D. van Pijkeren, 2015. Veldonderzoek vissen uitbreiding bedrijventerrein Breeveld te Woerden. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

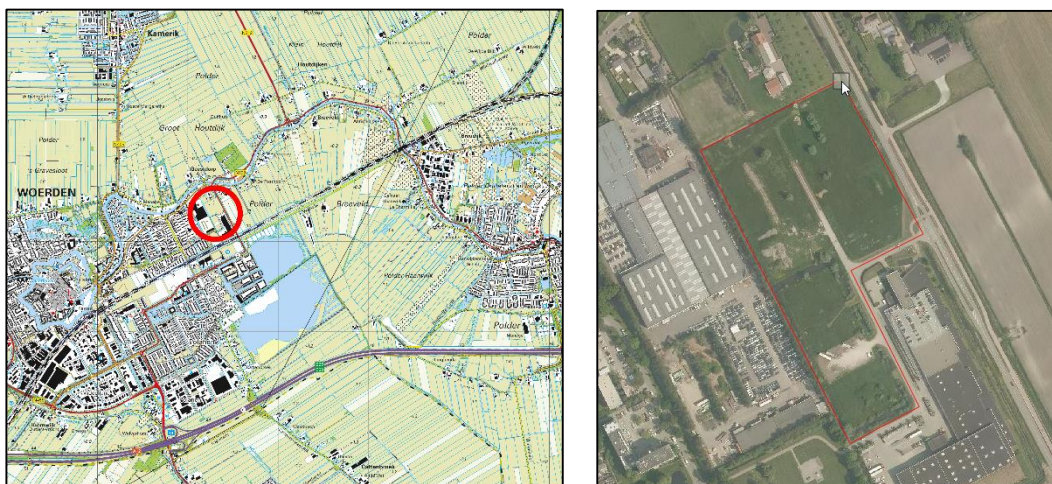
INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	7
2.1	ONDERZOEKSVRAAG	7
2.2	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
2.3	ONDERZOEKSRONDES	8
3	ONDERZOEKSRISICO'S	9
3.1	VISSEN.....	9
3.2	OVERIGE SOORTEN	10
4	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	13
4.1	CONCLUSIES.....	13
4.2	CONSEQUENTIES.....	13
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	15

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de oostkant van Woerden is aan de Carrosserieweg de uitbreiding van bedrijventerrein Breeveld beoogd. Bij de realisatie van dit plan is men voornemens om werkzaamheden uit te voeren aan de, rondom het plangebied gelegen, watergangen en wordt de centraal in het plangebied gelegen watergang gedempt.

Globale ligging en begrenzing plangebied (kaart: Basisregistratie Topografie, PDOK; luchtfoto: Google Earth).

Omdat er bij het uitvoeren van de geplande werkzaamheden mogelijk negatieve effecten optreden op, vanuit de Flora- en faunawet, strikt beschermde soorten is middels een quick scan de geschiktheid van het plangebied voor beschermde plant- en diersoorten en te verwachten effecten op deze soorten beoordeeld (Brouwer, 2015). Uit dit onderzoek bleek dat het voorkomen van de strikt beschermde bittervoorn en kleine modderkruiper op voorhand niet kon worden uitgesloten. Laneco is daarom gevraagd nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied en haar omgeving door deze soort(groep)en.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGRENEN

Het plangebied ligt aan de oostkant van Woerden en wordt grofweg begrensd door een schapenwei van een boerderij aan de Utrechtsestraatweg aan de noordkant, de Steinhagenseweg aan de oostkant, de Carrosserieweg aan de zuidkant en het voormalige Den Oudsten-terrein aan de westkant.

De omgeving van het plangebied bestaat uit een afwisseling van bebouwing, verharding, openbaar groen en agrarische gebied. Aan de oostkant van het plangebied en de Steinhagenseweg liggen uitgestrekte agrarische weidepercelen, aan de zuid- en

westkant van het plangebied liggen grotere bedrijfsgebouwen met bijbehorende infrastructuur; verder ten westen van het plangebied ligt de woonwijk Staatsliedenkwartier. Aan de zuidwestkant van het plangebied ligt een klein parkje met twee tennisbanen. Ten zuiden van het plangebied ligt de spoorlijn Woerden – Utrecht en aan de noordkant de Oude Rijn. Grotere doorgaande groene lijnstructuren bevinden zich rondom het aangrenzende voormalige Den Oudsten-terrein en langs de spoorlijn.

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 4,5 ha en bestaat uit een afwisseling van braakliggende gronden, kort gegraasde schapenweiden en ruig begroeide bermen. In het zuidelijke deel liggen, naast een half verharde parkeerplaats, enkele met gras en ruigtekruiden begroeide hopen. De percelen ten noorden en ten zuiden van de parkeerplaats zijn zeer recent vergraven/bewerkt, waardoor begroeiing hier beperkt aanwezig is. In en rondom het plangebied ligt een 3 – 4 meter brede watergang, met deels beschoeide en steile oevers. Aan de noordkant ligt een sloot met wat flauwere taluds en meer oever- en watervegetatie. De sloot aan de westkant is sterk beschaduwd en watervegetatie is hier nauwelijks aanwezig. Opgaande begroeiing is beperkt tot wilgengroepjes en enkele solitaire wilgen; in het noordelijke deel van het plangebied staan op de schapenwei enkele zeer oude knotwilgen. Bebouwing binnen het plangebied is beperkt tot één elektriciteitsgebouwtje aan de noordwestkant van de Carrosserieweg.

Binnen het plangebied is de uitbreiding van bedrijventerrein Breeveld beoogd door de nieuwbouw van een of enkele bedrijfspanen. Voor de realisatie van dit plan is men voornemens om werkzaamheden uit te voeren aan de rondom het plangebied gelegen watergangen en om de centraal in het plangebied gelegen watergang te dempen.

2 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

2.1 ONDERZOEKSVRAAG

Omdat er bij het uitvoeren van de geplande werkzaamheden mogelijk negatieve effecten optreden op, vanuit de Flora- en faunawet, strikt beschermde soorten is middels een quick scan de geschiktheid van het plangebied voor beschermde plant- en diersoorten en te verwachten effecten op deze soorten beoordeeld (Brouwer, 2015). Uit dit onderzoek bleek dat het voorkomen van de strikt beschermde bittervoorn en kleine modderkruiper op voorhand niet kon worden uitgesloten. Laneco is daarom gevraagd nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied en haar omgeving door deze soort(groep)en.

2.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

De aanwezigheid van bittervoorn en kleine modderkruiper is onderzocht door tijdens één veldbezoek op verschillende plaatsen in het plangebied de sloten te bemonsteren met behulp van schepnetten. Er is op meerdere plaatsen met twee personen bemonsterd, waarbij vooral op kansrijke plaatsen is gezocht. Deze methode sluit aan bij de onderzoeksmethode zoals beschreven in de handleiding *Het waarnemen van zoetwatervissen* (Ravon, 2006).

Begrenzing plangebied (rood) en onderzochte watergangen (blauw) (luchtfoto: Google Earth)

2.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Periode/soort	Windkracht	Temperatuur
21 mei 2015	Bittervoorn/kleine modderkruiper	2 Bft	17 °C

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 VISSSEN

3.1.1 Waarnemingen

Bij de schepnetbemonstering op 21 mei 2015 zijn in de sloten in en rondom het plangebied vijf vissoorten aangetroffen, zoals aangegeven in onderstaande tabel.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Rode Lijst
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	2	
Kroeskarper	<i>Carassius carassius</i>		kwetsbaar
Snoek	<i>Esox lucius</i>		
Tiendornige stekelbaars	<i>Pungitius pungitius</i>		
Zeelt	<i>Tinca tinca</i>		

Snoek, tiendornige stekelbaars en zeelt zijn in Nederland algemeen voorkomende vissoorten en hebben geen wettelijke status. Kleine modderkruiper is als tabel 2-soort opgenomen op de Flora- en faunawet; kroeskarper is als kwetsbare soort opgenomen op Rode Lijst van zoetwatervissen.

Kleine modderkruiper komt in lage dichtheden verspreid over het plangebied voor.

Vissen zijn voornamelijk aangetroffen in de sloot aan de noord- en oostkant van het plangebied en in de centraal gelegen watergang, waarbij in de sloot aan de noordkant het hoogste aantal individuen en soorten is aangetroffen. In de sterk beschaduwde sloot

aan de westkant en de met kroos bedekte watergang aan de zuidkant zijn nauwelijks vissen aangetroffen.

Tiendornige stekelbaars (in grote aantallen) en snoek komen verspreid over het plangebied voor; kroeskarper en zeelt zijn in kleine aantallen (3-5 exemplaren) uitsluitend in de watergang aan de noordkant van het gebied aangetroffen. Kleine modderkruiper is alleen aangetroffen in de centraal gelegen watergang, maar deze soort kan, hetzij in lage dichtheden, verspreid in alle watergangen in en rondom het plangebied voorkomen. Ondanks intensief scheppen zijn er geen andere strikt beschermde soorten, zoals bittervoorn, aangetroffen in het plangebied. Het voorkomen van andere strikt beschermde vissoorten in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

3.1.2 Effecten

Bij de ontwikkeling van het plangebied wordt de centraal gelegen watergang gedempt en worden er werkzaamheden uitgevoerd aan de overige watergangen. Door het dempen van de centraal gelegen watergang en de ingrepen aan de overige watergangen worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de kleine modderkruiper aangetast. Voor aantasting van deze verblijfplaatsen is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig of kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode. In een gedragscode worden bij werkzaamheden aan watergangen en het dempen van watergangen over het algemeen de volgende mitigerende maatregelen voorgesteld:

- Werken buiten de kwetsbare periode van voortplanting en overwintering;
- Het wegvangen van vissen voorafgaand aan het dempen;
- Dempen naar één kant in de richting van open water.

Voor de overige vissoorten is wel de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet van toepassing. Dit houdt in dat bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht dient te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- De werkzaamheden starten buiten de kwetsbare periode van voortplanting en overwintering;
- Het wegvangen van vissen voorafgaand aan het dempen.

3.2 OVERIGE SOORTEN

Er is geen gericht onderzoek uitgevoerd naar overige (beschermde) natuurwaarden, maar eventuele waarnemingen tijdens het veldbezoek zijn wel genoteerd.

Verspreid over het plangebied zijn vier, in Nederland algemeen voorkomende, soorten amfibieën aangetroffen. Opvallend was het grote aantal paddenlarven in de centraal gelegen watergang (zie foto).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Levensstadium
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	1	larven
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	1	larven
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	1	adult
Middelste groene kikker	<i>Rana klepton esculenta</i>	1	adult

De aangetroffen amfibieënsoorten zijn opgenomen op tabel 1 van de Flora- en faunawet en hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voor deze soorten is wel de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet van toepassing.

In de centraal gelegen watergang zijn tijdens het veldbezoek grote aantallen paddenlarven waargenomen

Om aan de zorgplicht te voldoen dienen werkzaamheden aan watergangen uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode (globaal van maart – juli) en overwinteringsperiode (globaal van november – februari) van aanwezige amfibieën.

4 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

Aan de oostkant van Woerden is de uitbreiding van bedrijventerrein Breeveld beoogd. Bij de realisatie van dit plan is men voornemens om werkzaamheden uit te voeren aan de, rondom het plangebied gelegen, watergangen en wordt de centraal in het plangebied gelegen watergang gedempt. Voor deze ingreep mag plaatsvinden, moet inzichtelijk zijn of beschermde soorten uit de Flora- en faunawet negatieve effecten ondervinden van deze ingreep. In een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna voor deze ingreep, is nader onderzoek aanbevolen naar vissen.

4.1 CONCLUSIES

Middels gericht veldonderzoek is geconstateerd dat het plangebied van belang is voor kleine modderkruiper (tabel 2 Flora- en faunawet). De soort kan, hetzij in lage dichtheden, verspreid in de watergangen in en rondom het plangebied voorkomen. Bij de werkzaamheden aan watergangen rondom het plangebied en bij het dempen van de centraal gelegen watergang worden leefgebied en vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort (tijdelijk) aangetast. Naast kleine modderkruiper zijn ook kroeskarper (Rode Lijst), snoek, tiendoornige stekelbaars en zeelt waargenomen.

Verder zijn verspreid over het gebied vier soorten amfibieën waargenomen: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker. Verblijfplaatsen van deze soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet mogen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast; de zorgplicht is echter wel van toepassing.

4.2 CONSEQUENTIES

Voor de aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine modderkruiper dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor deze ontheffingsaanvraag dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Deze mitigerende maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een projectplan, dat als bijlage dient bij de ontheffingsaanvraag. Voor soorten van tabel 2 van de Flora- en faunawet is het bij ruimtelijke ingrepen ook mogelijk om de werkzaamheden uit te voeren conform een goedgekeurde gedragscode. Er dienen dan tevens mitigerende maatregelen genomen te worden en de werkzaamheden moeten aantoonbaar volgens een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd. De voorwaarden uit de gedragscode bestaan over het algemeen uit de volgende maatregelen:

- Werken buiten de kwetsbare periode van voortplanting en overwintering;
- Het wegvangen van vissen voorafgaand aan het dempen;
- Dempen naar één kant in de richting van open water.

Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- De werkzaamheden starten buiten de kwetsbare periode van voortplanting en overwintering van amfibieën en vissen;
- Het wegvangen van vissen voorafgaand aan het dempen.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Brouwer, T., 2015. Quick scan flora en fauna Uitbreiding bedrijventerrein Breeveld te Woerden. Laneco, Ede.

Ravon, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen. Ravon, Nijmegen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Bittervoorn – *Rhodeus amarus*.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Kleine modderkruiper - *Cobitis taenia*.

memo

aan: Adviescentrum Metaal/Burgland Projectontwikkeling
van: Laneco

Datum : 23 juli 2015

Betreft: Eisen inrichting groenzone ten behoeve van Ransuil

1 Inleiding

In Woerden zijn twee naast elkaar gelegen ontwikkelingen voorgenomen. Enerzijds wordt op het voormalige Den Oudsten terrein een woonlocatie ontwikkeld. Anderzijds wordt op het Breeveldterrein een nieuwe hal ontwikkeld voor Blueprint Automotion. Op beide terreinen is sprake van aantasting van foerageergebied van de ransuil. Beide partijen zoeken samen naar een oplossing voor de invulling van nieuw foerageergebied die ook een bijdrage kan leveren aan de wateropvang opgave.

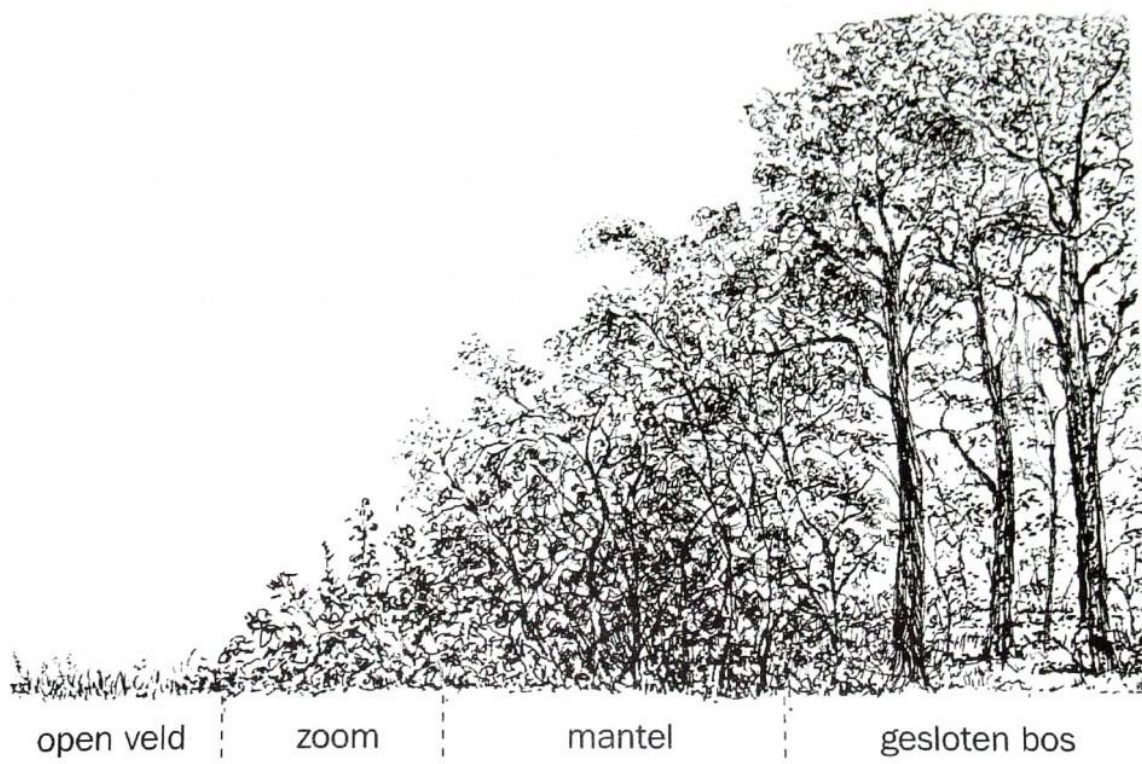
Ligging van de planlocaties met daartussen de groenzone (tekening Buro SRO, 2015)

In deze memo wordt omschreven aan welke voorwaarden de inrichting moet voldoen om te kunnen dienen als foerageergebied voor de ransuil.

2 Eisen inrichting

De volgende eisen worden gesteld aan de inrichting van de groenzone:

- De zone dient overal minimaal 10 meter breed te zijn.
- De groenzone tussen het plangebied en het oostelijk gelegen terrein dient aangelegd te worden voorafgaand aan het aantasten van het huidige foerageergebied (fasen 2 en 3 voor Breeveld), zodat de ransuil de mogelijkheid heeft om uit te wijken.
- De groenzone dient te bestaan uit grove structuurrijke elementen met overgangen van opgaande naar ruigte vegetatie; dus overgangen van struiken en bomen naar grassige extensief beheerde bermen. Een voorbeeld van een eindbeeld van een geschikte inrichting van deze groenzone is weergegeven in onderstaande afbeelding. Waar geen gesloten bos is gepland, dienen wel bosjes of lijnelementen van meidoorn/sleedoorn met wat rozen te staan (tussenruimtes +/- 5-10 meter).
- De gebruikte bomen kunnen het beste bestaan uit "natte" soorten gezien de inrichting als plas-dras zone zoals zwarte els, schietwilg, fladderiep en zomerlinde.
- De daar onder groeiende struiklaan moet bestaan uit bes- en bloemdragende beplanting zoals meidoorn, gelderse roos, sporkehout, wilde roos (heggeroos, hondsroos, bosroos), struikwilg (bv boswilg), kardinaalsmuts, mispel, wegedoorn en lijsterbes (gebruik bij voorkeur beplanting van inheemse oorsprong en biologische teelt).
- De plas-dras zone mag voor niet meer dan 10% langer dan enkele dagen achtereen blank staan. Het is aan te bevelen de bodem zo vorm te geven dat enkele poelen gerealiseerd worden die het water langer vasthouden (leem op de bodem, en de overige plas-dras zones aflopend naar de poel) (positief voor insecten, en daarmee voor kleine dieren die weer prooi voor de ransuil zijn).
- De plas-dras zone moet worden ingezaaid met een gevarieerd kruidenmengsel wat bestand is tegen 2 keer per jaar maaien en afvoeren en geschikt is voor een natte, kleiige bodem.
- De grassige delen moeten 1-2 keer per jaar middels hooilandbeheer (maaien, afvoeren en niet zuigen) worden beheerd. Minimaal 10-20% mag maar 1 keer per jaar in het vroege voorjaar worden gemaaid (jaarlijks wisselen) (dit beheer vastleggen met gemeente).
- Verlichting mag in geen geval richting de groen zone uitstralen. Gebruik van de groenzone af gerichte armaturen zonder lichtspreiding buiten het doelbereik.
- Het detailontwerp voor de groenzone dient te worden goedgekeurd door een ter zake kundig ecooloog.

Voorbeeld van een gewenst eindbeeld van de groenzone tussen het plangebied en het oostelijk gelegen terrein.

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ONTVANGEN 18 SEP. 2015

Burgland Projectontwikkeling B.V.
J.M.L. Boer
't Vaartland 10
2821 LH STOLKWIJK

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015059251

Kenmerk
FF/75C/2015/0119.toek.td

Bijlagen
2

Datum 16 september 2015
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Boer,

Naar aanleiding van uw verzoek van 17 maart 2015 en de aanvulling hierop van 18 augustus 2015, geregistreerd onder aanvraagnummer 5190015059251, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Ik verleen u ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ransuil en de kleine modderkruiper.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Herontwikkeling Den Oudsten-terrein Woerden', gelegen in de gemeente Woerden. Het project betreft de herontwikkeling van het huidige bedrijventerrein, voormalig terrein Den Oudsten en het aangrenzende Breeveldterrein. De werkzaamheden bestaan uit het verwijderen van de aanwezige bebouwing, verhardingen en groenelementen, het saneren van de boden en het herontwikkelen van het terrein. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ransuil (*Asio otus*) en de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) voor de periode van 1 december 2015 tot en met 30 november 2020.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De gewone dwergvleermuis is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De ransuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels is alleen ontheffing nodig indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht. De kleine modderkruiper is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder d, van de Flora- en faunawet.

Verbodsbepalingen

Op grond van de artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Tot voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

16 september 2015

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190015059251

Instandhouding van de soorten

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn vijf deels gecombineerde verblijfplaatsen van de soort vastgesteld. Deze kunnen worden onderverdeeld in één kraam-, paar-, en (potentiële) winterverblijfplaats, drie zomer- en paarverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats. Het plangebied fungeert tevens als essentieel foerageergebied voor de soort. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de pagina's 16 tot en met 19 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan flora en fauna Herontwikkeling Den Oudsten en Breeveldterrein te Woerden' van 17 augustus 2015. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Door de werkzaamheden gaan één kraam-, paar-, en (potentiële) winterverblijfplaats, drie zomer- en paarverblijfplaatsen, één paarverblijfplaats en essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis verloren. Ter mitigatie van de verblijfplaatsen worden tijdig voldoende alternatieven gerealiseerd. In de directe omgeving is er tevens voldoende geschikt alternatief habitat aanwezig om de functie als foerageergebied tijdelijk over te nemen. Nadat het gebied is heringericht kan de gewone dwergvleermuis ook weer foerageren in het plangebied. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de gewone dwergvleermuis. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis blijft hierdoor behouden.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verstoord. Immers, de gewone dwergvleermuis wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de gewone dwergvleermuis wel in de omgeving aanwezig blijft gaat er geen wezenlijke invloed uit van deze verstoring.

De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

16 september 2015

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190015059251

Ransuil

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Nesten van de ransuil vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is, bij overtreding van de verbodsbepalingen, ontheffing nodig van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de vaste rust- of verblijfplaatsen van de soort.

De ransuil is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied is één nestplaats van de soort vastgesteld. Het plangebied fungeert tevens als essentieel foerageergebied voor de soort. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de ransuil worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de pagina's 16 tot en met 19 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan flora en fauna Herontwikkeling Den Oudsten en Breeveldterrein te Woerden' van 17 augustus 2015. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Door de werkzaamheden gaan een nestplaats en essentieel foerageergebied van de ransuil verloren. Ter mitigatie van de nestplaats wordt tijdig voldoende alternatief gerealiseerd. Het totale gebied wat verloren gaat is verwaarloosbaar op het gehele territorium van de ransuil. Slechts 10% tot 20% van het territorium wordt intensief gebruikt om te jagen. U geeft tevens aan, ter compensatie van het verlies aan leefgebied van de soort, een geschikte groenzone van circa een hectare aan te leggen tussen terrein Den Oudsten en terrein Breeveld. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de ransuil. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de ransuil blijft hierdoor behouden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
16 september 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015059251

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de ransuil verstoord. Immers, de ransuil wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de ransuil derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de ransuil wel in de omgeving aanwezig blijft komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

16 september 2015

Onze referentie

Aanvraagnummer

5190015059251

De gunstige staat van instandhouding van de ransuil komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen.

Kleine modderkruiper

De kleine modderkruiper is in het plangebied aangetroffen. De soort is vastgesteld in de centraal gelegen, te dempen, watergang. De kleine modderkruiper komt tevens voor in de overige watergangen op terrein Breeveld. Het plangebied fungeert als algeheel leefgebied voor de soort. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de kleine modderkruiper worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de pagina's 16 tot en met 19 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan flora en fauna Herontwikkeling Den Oudsten en Breeveldterrein te Woerden' van 17 augustus 2015. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Door de werkzaamheden gaat algeheel leefgebied van de kleine modderkruiper verloren. Door de werkzaamheden kan de soort niet meer de centraal gelegen watergang gebruiken. Echter, het verlies aan leefgebied wordt gecompenseerd door verbreding van de overige watergangen en de aanleg van nieuwe watergangen voorafgaand aan de werkzaamheden. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de kleine modderkruiper. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de kleine modderkruiper blijft hierdoor behouden.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de kleine modderkruiper verstoord. Immers, de kleine modderkruiper wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de kleine modderkruiper derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de kleine modderkruiper wel in de omgeving aanwezig blijft komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

De gunstige staat van instandhouding van de kleine modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen.

De zorgplicht genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet blijft van toepassing. In de ontheffing zijn dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'de volksgezondheid of openbare veiligheid', 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Het belang 'de volksgezondheid of openbare veiligheid' is niet van toepassing op uw project. Uit de aanvraag blijkt onvoldoende dat er bij het project sprake is van dit belang. De aanvraag is daarom uitsluitend beoordeeld op grond van de belangen 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Habitatrichtlijn. Het door u aangevraagde belang 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' is niet genoemd in de Habitatrichtlijn. Het belang genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder j, van het Vrijstellingsbesluit kan in dit geval echter wel aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen, er is immers geen sprake van verstoring die afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding.

Voor vogels kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Vogelrichtlijn. De door u aangedragen belangen 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' zijn niet genoemd in de Vogelrichtlijn. De belangen genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder e en j van het Vrijstellingsbesluit kunnen in dit geval echter wel aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen, er is immers geen sprake van verstoring met wezenlijke invloed.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
16 september 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015059251

Voor het Den Oudsten-terrein geldt dat, bij de herontwikkeling, het bestemmingsplan wordt gewijzigd naar wonen en mogelijk wonen/werken. Voor deze wijziging is een masterplan en een schetsboek hoofdstructuur opgesteld. Het masterplan is reeds door het college van B&W beoordeeld en er is ingestemd met het ruimtelijk-functionele kader. Uit marktonderzoek is gebleken dat er in Woerden veel vraag is naar nieuwbouwwoningen. Het plangebied maakt in zijn geheel onderdeel uit van het bestaand stedelijk gebied, zoals vastgelegd in de provinciale ruimtelijke structuurvisie. Het provinciale beleid gaat uit van het concentreren van nieuwe stedelijke ontwikkelingen in bestaand stedelijk gebied. De herontwikkeling van het plangebied sluit hierop aan. In de gemeentelijke structuurvisie is het plangebied aangemerkt als transformatie naar wonen met een groene voet. Tevens is de locatie aangemerkt als mogelijke schuifruimte voor werklocaties in Woerden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
16 september 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015059251

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en de ransuil, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Daarnaast worden de werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de gewone dwergvleermuis en de ransuil is geen sprake. Ik verwacht dat er door het realiseren van het project geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populatie van de gewone dwergvleermuis en de ransuil.

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. De locatie is aangewezen als gebied waar nieuwe stedelijke ontwikkelingen worden gerealiseerd. Op het terrein Den Oudsten is bovendien een grote bodemverontreiniging aanwezig welke, om verspreiding te voorkomen, gesaneerd moet worden. Het is hierdoor niet mogelijk de bebouwing en de huidige vegetatie te behouden. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de gewone dwergvleermuis en de ransuil zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde diersoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
16 september 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015059251

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van heer J.M.L. Boer op 17 maart 2015, namens Burgland Projectontwikkeling B.V. en de aanvulling hierop van 18 augustus 2015

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: Burgland Projectontwikkeling B.V. (hierna: ontheffinghouder)
Adres: 't Vaartland 10
Postcode en woonplaats: 2821 LH STOLKWIJK

Ontheffing **5190015059251** voor het tijdvak van: 1 december 2015 tot en met 30 november 2020

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ransuil (*Asio otus*) en de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Herontwikkeling Den Oudsten-terrein Woerden', gelegen in de hoek van de Utrechtsestraatweg en de Steinhagenseweg te Woerden, één en ander zoals is weergegeven op de afbeeldingen in 'Bijlage 2: Topografische kaart' van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan flora en fauna Herontwikkeling Den Oudsten en Breeveldterrein te Woerden' van 17 augustus 2015.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevreiding tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven op de pagina's 16 tot en met 19 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan flora en fauna Herontwikkeling Den Oudsten en Breeveldterrein te Woerden' van 17 augustus 2015 (bijlage 2 bij dit besluit).
8. U dient bij de planning van de werkzaamheden in fase 1 rekening te houden met de kwetsbare paar- en winterperiode van de gewone dwergvleermuis. Deze lopen globaal van 15 augustus tot en met 15 oktober en van 1 november tot en met 1 april. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
9. U dient bij de planning van de werkzaamheden in fase 2 en fase 3 rekening te houden met de kwetsbare kraam- en winterperiode van de gewone dwergvleermuis. Deze lopen respectievelijk globaal van 15 mei tot en met 15 juli en van 1 november tot en met 1 april. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
10. U dient de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare periode waarin het nest van de ransuil wordt gebruikt als broedgelegenheid. Per jaar en per broedpaar kan deze periode zowel eerder als later beginnen en eindigen. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De geschiktheid van de periode voor de uitvoering van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de soort. Een deskundige zal bepalen wanneer en hoe de maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden.

Zorgplicht

Ik wijs u erop dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

11. De werkzaamheden aan de watergangen dient u bij voorkeur uit te voeren in de periode van september tot en met oktober, mits de watertemperatuur in de betreffende watergangen niet lager dan 8 graden Celsius en niet hoger dan 20 graden Celsius bedraagt. Deze periode valt buiten de voortplantingsperiode en overwinteringsperiode van de kleine modderkruiper.
12. U dient het dempen van de watergangen in één richting uit te voeren, zodat de nog aanwezige dieren de kans hebben om te vluchten.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of - bescherming.

13. Voor het dempen van de watergangen dienen de aanwezige exemplaren van de kleine modderkruiper weggevangen te worden met behulp van een schepnet, waarbij ook de modderlaag wordt meegenomen, of door middel van elektrovisserij.
14. U dient na het wegvangen van de aanwezige exemplaren van de kleine modderkruiper direct de watergangen te dempen en deze af te sluiten.

Overige voorschriften

15. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
16. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
17. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
18. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
19. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40225, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 16 september 2015

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze,

Warco Klaassen

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

4 MAATREGELEN

In deze paragraaf worden de mitigerende maatregelen uitgewerkt. Er worden maatregelen voorgeschreven om effecten te minimaliseren. Als aan de maatregelen en voorwaarden wordt voldaan, zijn vanuit de Flora- en faunawet geen belemmeringen voor deze ingreep. Er moet overigens altijd worden voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot de zorgplicht en het broedseizoen.

Algemeen

- Alle genoemde maatregelen moeten onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog worden uitgevoerd.
- De voorwaarden dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie dienen hiervan op de hoogte gesteld te worden.

Specifiek voor de kleine modderkruiper

- Voorafgaand aan het dempen van de watergang dient de nieuwe watergang aan de oostkant van het terrein te zijn aangelegd;
- Om het functioneren van de watergang als leefgebied voor de kleine modderkruiper te bespoedigen, kan een deel van de aanwezige slib en vegetatie van de te dempen watergang worden verplaatst naar de nieuw aangelegde watergang;
- Buiten de kwetsbare periode van voortplanting (maart tot en met begin augustus) en overwintering, met een voorkeur voor de maanden september en oktober, dienen de vissen in de te dempen watergang te worden weggevangen en direct te worden overgezet naar de nieuw gegraven watergang. De te dempen watergang moet daarna worden afgesloten, of binnen 2 dagen worden gedempt;
- Bij het wegvangen van de vissen dient de luchttemperatuur boven het vriespunt te liggen en er mag geen ijs aanwezig zijn in de watergang. Ook moet de watertemperatuur onder de 25 graden Celsius liggen;
- Werkzaamheden aan te handhaven watergangen dienen eveneens uitgevoerd te worden conform de twee bovenstaande voorwaarden;
- Omdat de kleine modderkruiper in het plangebied in zeer lage dichtheden is aangetroffen, wordt er conform de Soortenstandaard Kleine modderkruiper (RVO, 2014b) proportioneel gehandeld. Dit betekent dat de watergang niet in compartimenten wordt opgedeeld en de waterstand niet vooraf wordt verlaagd;
- Wel dient het dempen van de watergang zoveel mogelijk in de richting van het open water te worden uitgevoerd, zodat nog aanwezige vissen de mogelijkheid heeft om te vluchten.

Specifiek voor gewone dwergvleermuis

- De Soortenstandaard Gewone Dwergvleermuis (RVO, 2014a) schrijft voor dat de sloop dient te worden uitgevoerd buiten de periode dat de verblijfplaats in

gebruik is als kraam-, paar- of winterverblijf. Als de verblijfplaats jaarrond in gebruik is, is de paarperiode de minst kwetsbare periode om te werken:

- De sloop of het ongeschikt maken van fase 1 dient daarom uitgevoerd te worden buiten de winterperiode (minimale avond-temperatuur 10 graden Celsius);
- De sloop van fasen 2a en 3 dient uitgevoerd te worden in de periode dat vleermuizen actief zijn, maar niet tijdens kwetsbare periode zoals de kraamtijd en de winterperiode. Uitvoering van sloop dient daarom in maart/april of vanaf augustus tot november plaats te vinden;
- Minimaal 5 dagen voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden dienen de oorspronkelijke verblijfplaatsen ongeschikt te worden gemaakt (met avondtemperaturen van meer dan 10 graden Celsius en onder ecologisch toezicht);
- Het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd door losse elementen (plaatmateriaal, regenpijpen, e.d.) te verwijderen en het microklimaat in (potentiële) verblijfplaatsen te verstoren door het creëren van tocht. Afhankelijk van het gebouw kan dit door vooraf een deel van de dakbedekking van de daken te verwijderen en forse gaten in (spouw)muren te maken waardoor deze gaan tochten. Het beste is om dit op de hoeken van het gebouw te doen over de volledige hoogte van de spouwmuur. Hiermee wordt aan eventueel aanwezige vleermuizen de kans geboden een ander heenkomen te zoeken;
- Voorafgaand aan de sloop en het, na de realisatie van permanente voorzieningen, verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten, moet door een ecooloog worden gecontroleerd of er geen vleermuizen aanwezig zijn. Indien dat wel het geval is, dienen aanvullende maatregelen genomen te worden;
- Voorafgaand aan de sloop van fase 1 dienen aan gebouwen of bomen in fasen 2a en 3 tijdelijk minimaal vier platte vleermuiskasten te worden opgehangen door een ter zake kundig persoon. Dit is reeds uitgevoerd op 16 april 2015 (Brouwer, 2015b);
- De kasten moeten een locatie hebben die gelijk of beter van kwaliteit is aan de oorspronkelijke situatie wat betreft hoogte, aanvliegroute, vrije vliegruimte en moeten lichtvrij en vrij zijn van verstoring en buiten bereik van predatoren.
- De verblijfplaatsen moeten tijdig voor aanvang van de werkzaamheden aanwezig zijn om de dieren te laten wennen aan deze voorzieningen. Voor (tijdelijke) vervanging van paarverblijfplaatsen geldt een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden waarin de vleermuizen actief zijn en voor kraamverblijfplaatsen geldt een gewenningsperiode van één volledig kraamseizoen;
- In de nieuwe gebouwen in fase 1 dienen minimaal twintig permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen te worden gerealiseerd door middel van voorzieningen in de spouw op verschillende windrichtingen en met een vrije aan- en uitvliegmogelijkheid:
 - Voor kraamverblijfplaatsen dienen op de zuidgevels minimaal vier inbouwkasten in de spouw te worden geplaatst van 1 bij 2 meter, waarbij de onderzijde op minimaal 3 meter boven maaiveld ligt. Aan de onderzijde

- dienen in de spouw ter hoogte van de kasten op minimaal 3 meter hoogte, minimaal 2 open stootvoegen van 2,5-3 cm breed te worden aangebracht (bijlage 6). De kasten dienen in woningen geplaatst te worden nabij onverlichte, lijnvormige, opgaande groene structuren in/door de wijk;
- Voor zomer- en paarverblijfplaatsen dienen op verschillende windrichtingen minimaal 16 kleine inbouwkasten in de spouw te worden geplaatst op minimaal 3 meter hoogte. In plaats van inbouwkasten kan de nieuwbouw ook worden voorzien van toegankelijk spouwmuren door het aanbrengen van open stootvoegen van minimaal 2 cm breed. Deze dienen in minstens 16 woningen aangebracht te worden (minimaal 3 per woning) op minimaal 3 meter hoogte. Bij voorkeur op kopse kanten in de gevel en niet boven ramen of deuren. Deze ruimtes dienen met dunne (harde) isolatie (geen irriterend materiaal als glaswol) te worden geïsoleerd en bedekt te worden met kippengaas;
 - Om ervoor te zorgen dat de gewone dwergvleermuis zich na de realisatie van fasen 2a en 3 voldoende kan verspreiden over het plangebied, dient de nieuwbouw in fasen 2a en 3 voorzien te worden van toegankelijke spouwmuren door het aanbrengen van enkele open stootvoegen van minimaal 2 cm breed. Deze dienen in 1 op de 10 woningen aangebracht te worden (minimaal 5 per woning) op minimaal 3 meter hoogte en met een vrije uitvliegmogelijkheid. Bij voorkeur op kopse kanten in de gevel en niet boven ramen of deuren. Er dienen minimaal 2 open stootvoegen per woning op de zuidzijde aanwezig te zijn;
 - Verlichting tijdens de werkzaamheden in de periode februari-december dient te worden beperkt en in geen geval direct op gebouwen, groene elementen of het water te worden gericht. Bij voorkeur wordt oranje of amberkleurige verlichting gebruikt en/of verlichting met een naar beneden gerichte, gebundelde lichtstraal zonder lichtdispersie. Ook in de nieuwe situatie dient het gebruik van verlichting te worden beperkt (beperken van lichtdispersie door aangepaste armaturen) en in geen geval op lijnvormige en opgaande groene elementen te worden gericht.

Specifiek voor ransuil

- Minstens 6 maanden voor aanvang van de werkzaamheden dienen er minimaal drie alternatieve nestplaatsen te worden opgehangen op geschikte plaatsen in de omgeving. Dit is reeds uitgevoerd op 22 juni 2015 (Brouwer, 2015b);
- De kapwerkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten de voortplantingsperiode van de ransuil (maart t/m juli) en buiten de periode dat de bomen in het plangebied als winterroestplaats worden gebruikt;
- Er dient circa 1 hectare mitigatiegebied te worden aangelegd tussen het Den Oudsten en het Breeveldterrein als alternatief foerageergebied en winterroestplaats voor de ransuil;
- Dit mitigatiegebied bestaat uit een groenzone tussen het plangebied en het ten oosten van het plangebied gelegen, nog te ontwikkelen, verruigde bedrijventerrein en de groene structuren door de nog aan te leggen woonwijk. De zones dienen minimaal 10 meter breed te zijn. Zie voor een nadere

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens

Aanvraagnummer FF/75C/2015/0219

Project Aviation Valley - aanleg ringweg perceel 5

Ontheffingsperiode 1 december 2015 tot en met 30 november 2020

Naam Land devolpment Aviation Valley Maastricht N.V.

Adres

Woonplaats

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden

Telefoonnummer (vast)

Telefoonnummer (mobiel)

Locatie(s) werkzaamheden

.....

.....

.....

Datum start werkzaamheden

Overzicht planning werkzaamheden

.....

.....

.....

.....

.....

.....

***Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is
te worden ingediend bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland!***

Retouradres

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland
Postbus 19530
2500 CM Den Haag
Fax: 070-3786139
Email : ffwet@rvo.nl

memo

aan: LBP|SIGHT; ing. J.B. Levels - Vermeer & ir. D. Verburg MSc
van: Haico van der Burgt
datum: 23 oktober 2015
kenmerk: 15076
betreft: **ontheffing Flora- en faunawet & mitigatie voor het foerageergebied van de ransuil op het 'Breeveld' terrein te Woerden**

aanleiding

In de hoek van de Utrechtsestraatweg en de Steinhagenseweg te Woerden ligt het voormalige bedrijventerrein van busbouwer 'Den Oudsten' en een gedeelte van het nog onbebouwde bedrijventerrein 'Breeveld'. De huidige eigenaren zijn voornemens het plangebied te herontwikkelen en om te vormen naar woon- en werkgebied. Dit is in eerste instantie gezamenlijk opgepakt; ook op ecologisch gebied. Op basis van het nader onderzoek, op beide terreinen, naar vissen, vleermuizen en jaarrond beschermde vogels, zijn negatieve effecten op de kleine modderkruiper, gewone dwergvleermuis (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen) en ransuil (foerageergebied, broed- en winterroestplaats) niet uit te sluiten. Voordat de gebouwen worden gesloopt, groenelementen worden verwijderd en sloten worden gedempt, is daarom een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Deze ontheffing is inmiddels verkregen op 16 september 2015 (Aanvraagnummer: 5190015059251, Kenmerk: FF/75C/2015/0119.toek.td). Burgland Projectontwikkeling B.V. is ontheffinghouder van deze ontheffing.

De destijds gewenste verwevenheid van de twee terreinen is in het kader van de voortgang van het bestemmingsplan momenteel niet meer gewenst. In het kader van het bestemmingsplan wordt de verwevenheid dan ook losgelaten. Dit heeft (mogelijk) ook consequenties op ecologisch gebied; beide terrein zijn op basis van de huidige ontheffing Flora- en faunawet, en daaraan ten grondslag liggende stukken, op elkaar aangewezen als het gaat om de mitigatie ten aanzien van de ransuil (*Asio otus*). Mitigatie ten aanzien van de overige soorten wordt, conform de huidige ontheffing, op eigen terrein van de beide partijen geregeld.

Op het 'Den Oudsten' terrein is een nestlocatie en winterroestplaats (5 - 10 exemplaren) aanwezig van de ransuil. Zowel op het 'Den Oudsten' terrein als op het onbebouwde deel van het bedrijventerrein 'Breeveld' zijn optimale foerageergebieden aanwezig voor de ransuil. Deze gebieden liggen tegen/rondom de nestlocatie en zijn daardoor aanmerkt als significant foerageergebied (Brouwer, 2015 & Van Pijkeren, 2014)¹. Aannemelijk is dat de ransuil, met name tijdens het broedseizoen, deze gebieden prefereert boven geschikte gebieden op grotere afstand (hiervan zijn echter in de literatuur geen aanwijzingen gevonden).

Onderstaand wordt ingegaan op het territorium van de ransuil, de toetsing aan de Flora- en faunawet in relatie tot ingrepen, de ontheffing Flora- en faunawet en adviezen met betrekking tot de inrichting van het 'Breeveld' terrein.

territorium van de ransuil

Ransuilen zitten bij voorkeur in de buurt van de mens. Tuinen, parken, pleintjes, maneges, begraafplaatsen en volkstuinten zijn favoriete plekken van ransuilen, omdat hier vaak groenblijvende bomen en struiken te vinden zijn. Ook de aanwezigheid van voldoende oude eksternesten speelt daarin een belangrijke rol. Ransuilen maken namelijk zelf

¹ Brouwer, T., 2015. *Quick scan flora en fauna Uitbreiding bedrijventerrein Breeveld te Woerden*. Laneco, Ede.
Van Pijkeren, D., 2014. *Veldinventarisatierapport Den Oudsten te Woerden*. Laneco, Ede.

geen nest, maar gebruiken oude nesten van eksters (en andere soorten). In rustige bosgebieden zitten ransuilen opmerkelijk genoeg vaak langs de wat drukker bospaden, bij parkeerterreinen, toiletunits en kinderspeelplaatsen. Het foerageergebied bestaat uit open gebieden met voldoende landschapselementen als bosjes, houtwallen en dichte hagen. Binnen deze gebieden vind de ransuil zijn voedsel dat hoofdzakelijk uit (veld)muizen bestaat. In tijden van muizenschaarste schakelen veel ransuilen over op het eten van kleine vogels. Open poldergebieden met weinig begroeiing en afwezigheid van ruigte randen dragen, vanwege de beperkte aanwezigheid van muizen, slechts marginaal bij als foerageergebied.

Over de grootte van het territorium van de ransuil is weinig bekend. De beperkte informatie in de literatuur geeft wel enig zicht op het aantal broedparen per km². De cijfers lopen echter uiteen van één broedpaar per km² tot 17 broedparen per 100 km² (een gemiddelde van vier Europese studies in laaglanden en heuvelachtige gebieden). De normale dichtheid voor Nederland betreft 5 broedparen per 25 km² (Teixeira, 1979)². Een luchtfoto met daarop aangegeven de broedlocatie en mogelijke, schematisch, omvang van het territorium is als bijlage toegevoegd aan deze memo.

Binnen het territorium van de ransuil op het 'Den Oudsten' terrein, uitgaande van een voor Nederlandse begrippen normale dichtheid, liggen uiteenlopende gebieden. Van deze gebieden zijn de stedelijke gebieden met weinig groen en intensief agrarische gebieden van weinig belang als foerageergebied. Binnen het territorium zijn, naast het 'Den Oudsten' - en 'Breeveld' terrein, mogelijk het terrein aan de zuidzijde van het spoor (ruigte terrein en weiland ten zuidwesten van de nestlocatie), het volkstuintencomplex (ook ten zuiden van het spoor), de natuurzones rondom de natuurplan Breeveld en recreatieplas Cattenbroek, het kleinschalige landschap rondom de Oude Rijn en de algemene begraafplaats Rijnhof van belang. Al deze gebieden zijn zeer geschikt als foerageergebied vanwege de diversiteit in deze gebieden.

toetsing Flora- en faunawet

De aanwezigheid van de nestlocatie en winterroestplaats op het 'Den Oudsten' terrein is een feit. Indien aangenomen wordt dat foerageergebieden op korte afstand van de nestlocatie van essentieel belang zijn voor de nestlocatie, dan is voorafgaand aan het verwijderen van de groenelementen (essentieel foerageergebied) een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Het verwijderen van de groenelementen zou namelijk kunnen leiden tot het verlaten van de nestlocatie. Echter hiermee wordt het territorium, waarbinnen diverse geschikt foerageergebieden liggen, niet ongeschikt. Ook de winterroestplaats op het 'Den Oudsten' terrein zal waarschijnlijk behouden blijven; buiten het broedseizoen zijn ransuilen minder afhankelijk van foerageergebieden op korte afstand.

Een kanttekening hierbij is wel dat er geen onderzoek gedaan is in de omgeving naar het voorkomen van andere nestlocaties/territoria van de ransuil. Territoria zijn in de praktijk nooit als een perfecte ronde cirkel rondom de nestlocatie gelegen, maar zijn over het algemeen anders gevormd door de aanwezigheid van territoria in de nabije omgeving. De weergave van het territorium van de ransuil op het 'Den Oudsten' terrein in de bijlage is dan ook puur schematisch.

wijziging bestemmingsplan

De huidige bestemming van het plangebied is bedrijfsterrein voor een carrosseriebedrijf met daarbinnen milieuzonerings. De toekomstige, beoogde, bestemming is eveneens bedrijfsterrein, maar aangezien het bedrijf dat zich wil vestigen op deze locatie geen carrosseriebedrijf is dient de bestemming te worden gewijzigd. De beoogde bestemming is wel een lichtere bestemming bedrijfsterrein dan dat er nu op ligt. Een uitgebreide beschrijving van de huidige en toekomstige, beoogde, bestemming is te lezen in de toelichting 'Bestemmingsplan Bedrijventerrein Breeveld, Gemeente Woerden' (Adviescentrum Metaal, 2015)³.

² Teixeira, R.M., 1979. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (in samenwerking met de Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland)*, 's-Graveland.

³ Adviescentrum Metaal, 2015. *Bestemmingsplan Bedrijventerrein Breeveld Gemeente Woerden. Toelichting, ontwerp. Stichting Adviescentrum Metaal, Nieuwegein.*

ontheffing Flora- en faunawet

De ontheffing Flora- en faunawet is nodig voor het verwijderen van de groene elementen en/of de mogelijkheid die hiertoe geboden wordt als gevolg van een bestemmingsplan, (bouw)vergunning of anderszinds.

wijziging bestemmingsplan

De huidige bestemming is bedrijventerrein en blijft in de toekomst bedrijventerrein. De wijziging heeft met name betrekking op het type bedrijven dat zich op deze locatie mag vestigen. Als alleen de wijziging getoetst wordt in het kader van de Flora- en faunawet, dan zijn er geen negatieve effecten te verwachten. Uiteindelijk komt er in de toekomst juist een lichtere categorie bedrijven dan dat nu is toegestaan. In algehele zin is dit juist positief voor de omgeving. Gezien het voorstaande is de Flora- en faunawet bij het wijzigen van de bestemming op binnen het plangebied geen issue en zou dit dan ook de haalbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg hoeven te staan. Anders was dat geweest als de huidige bestemming minder dicht bij de toekomstige, beoogde, bestemming had gelegen. Daarnaast is het wijzigen van de bestemming vaak wel een goed moment om het aspect ecologie volledig mee te nemen (ook omdat het vaak in het kader van bijvoorbeeld een sloop- of bouwvergunning niet wordt gedaan).

verwijderen groene elementen

Ook zonder het doorlopen van een wijziging van het bestemmingsplan is voor het verwijderen van de groene elementen (foerageergebied ransuil) een ontheffing Flora- en faunawet nodig. Als zich op deze locatie een bedrijf zou vestigen dat wel binnen het vigerende bestemmingsplan zou passen dan dient dit ook getoetst te worden aan de Flora- en faunawet. En dan is het afhankelijk van de situatie wie deze toetsing moet doen en in welk kader. In het geval van dit terrein wisselt de grond nog van eigenaar en is de voorwaarde bij het opleveren van de grond dat deze bouwrijp wordt opgeleverd. Bij het bouwrijp maken van de grond gaat feitelijk het foerageergebied van de ransuil verloren. Als na de overdracht gewacht wordt met het bouwen en beheer van de gronden uitblijft dan kan het zo zijn dat de gronden opnieuw geschikt worden als foerageergebied voor de ransuil en dan dient voorafgaand aan de bouw nogmaals een toetsing (en mogelijk ontheffing) plaats te vinden. Uiteraard staat het wel vrij als partijen verantwoordelijkheden in het kader van de Flora- en faunawet van elkaar overnemen, maar het is de activiteit waarbij het foerageergebied van de ransuil verloren gaat (of dit mogelijk maakt) dat getoetst dient te worden en ontheffingsplichtig is.

huidige ontheffing Flora- en faunawet

De huidige ontheffing Flora- en fauna (Aanvraagnummer: 5190015059251, Kenmerk: FF/75C/2015/0119.toek.td) kent een verwevenheid van het 'Den Oudsten' - en 'Breeveld' terrein. Deze ontheffing is een op zich zelf staand besluit en hoeft in het kader van de bestemmingsprocedure, waarbij voor de afzonderlijke terrein separaat een bestemmingsplan wordt opgesteld, niet gesplitst te worden. Conform deze ontheffing dient het foerageergebied voor de ransuil (minimaal 1 ha) wel eerst te zijn aangelegd voordat het mag worden aangetast (vernietigd). Indien in de eerste fase van de werkzaamheden het foerageergebied op het 'Breeveld' terrein in stand wordt gehouden, en er dus geen effecten zijn op het foerageergebied van de ransuil, is een aanleg elders niet aan de orde. Voor het aanleggen van het foerageergebied zijn beide partijen, in de toekomst, wel op elkaar aangewezen. Aangezien de nieuwbouw, met de bijbehorende parkeervoorzieningen, op het 'Breeveld' terrein in fases wordt uitgevoerd kan het foerageergebied gedurende de eerste fase op het 'Breeveld' terrein worden behouden en/of heringericht elders op het terrein. Dit wijkt wel af van de huidige ontheffing (waarbij eerst gemitigeerd moet worden voordat op het 'Breeveld' terrein begonnen mag worden), maar zal naar verwachting niet tot problemen leiden met bevoegd gedag. Uiteindelijk zal op het 'Den Oudsten' terrein het definitieve foerageergebied voor de ransuil ingericht moeten worden (conform de huidige ontheffing). De ontheffinghouder is hiervoor verantwoordelijk.

huidige ontheffing opsplitsen

Het opsplitsen van de huidige ontheffing lijkt een logisch gevolg van het opsplitsen van de bestemmingsplanprocedures van beide terreinen, maar geeft problemen als het gaat om het mitigeren van 1 ha geschikt foerageergebied voor de ransuil. De mitigatie opgave zal dan elders, op grotere afstand van de nestlocatie, gezocht moeten worden. Dit

heeft mogelijk tot gevolg dat de nestlocatie verlaten wordt (niet op voorhand uit te sluiten). Hiervoor zal dan ook een alternatief gezocht moeten worden. Om een goed beeld te hebben van de mogelijkheden zal aanvullend onderzoek (literatuur en/of veldwerk) gedaan moeten worden naar nestlocaties en territoria van ransuilen in de omgeving.

advies met betrekking tot de inrichting in relatie tot de huidige ontheffing Flora- en faunawet

Het plangebied zal in twee (of meer) fases in gebruik worden genomen. De verwachting is dat de eerste fase het bedrijf voldoende ruimte geeft voor zo'n 3 tot 5 jaar. Na deze periode zal waarschijnlijk het gehele gebied worden ingericht met bebouwing en parkeervoorzieningen.

1^e fase; foerageergebied behouden

In de eerste fase blijft een groot deel van het 'Breeveld' terrein onbebouwd en onverhard. Dit deel van het terrein kan dan ook blijven fungeren als (essentieel) foerageergebied voor de ransuil. Belangrijk is wel dat bij het bouwrijp maken van het terrein (voorwaarde bij de overdracht van het terrein) niet al het foerageergebied verloren gaat en dat het gebied in ieder geval voorafgaand en tijdens het broedseizoen (begin maart tot half september) geschikt is als foerageergebied.

2^e fase; natuurlijke inrichting groenstroken, oevers en parkeervoorzieningen

In de tweede fase wordt het overgebleven deel van het 'Breeveld' terrein ingericht. Nagenoeg het gehele oppervlak van het plangebied is dan bebouwd of verhard. Bij de inrichting van het terrein kan echter wel rekening gehouden worden met de foerageerbehoefte van de ransuil. De oevers van de watergangen kunnen als ruigte randen worden beheerd. Ook het parkeerterrein kan groen worden ingericht door de toepassing van bomen, hagen en overig groen tussen parkeerplaatsen. Ook kunnen parkeerplaatsen die het verste weg liggen van de gebouwen voorzien worden van halfverharding en/of zogenaamde gras(beton)tegels. Met een beperkte parkeerdruk en weinig beheer kunnen deze parkeerplaatsen bijdragen aan het foerageergebied voor de ransuil. Met het op deze manier inrichten van het terrein kan (gedeeltelijk) worden voldaan aan de eisen uit de ontheffing Flora- en faunawet. Indien niet volledig

kan worden voldaan aan de eisen uit de ontheffing Flora- en faunawet kan een deel van het foerageergebied elders worden gemitigeerd. Hierbij zal dan wel gekeken dienen worden naar het effect op de nestlocatie en is mogelijk aanvullend onderzoek nodig. Geadviseerd wordt om, te zijner tijd, bij het ontwerpen van de (definitieve) parkeervoorzieningen voor de 2^e fase een ecooloog te betrekken. Een ecooloog kan meedenken als het gaat om het optimaal inrichten van het terrein als foerageergebied voor de ransuil.

belangrijkste punten

- wijziging bestemmingsplan haalbaar vanuit de Flora- en faunawet (niet ontheffingsplichtig);
- bij het bouwrijp maken van het terrein zal verlies optreden van het foerageergebied van de ransuil (wel ontheffingsplichtig);
- het opsplitsen van de ontheffing Flora- en faunawet is niet voor de hand liggend in verband met de mitigatie opgave;
- mitigatie foerageergebied op grotere afstand van de nestlocatie heeft ook gevolgen voor de nestlocatie (extra onderzoek en mitigatie nestlocatie noodzakelijk).

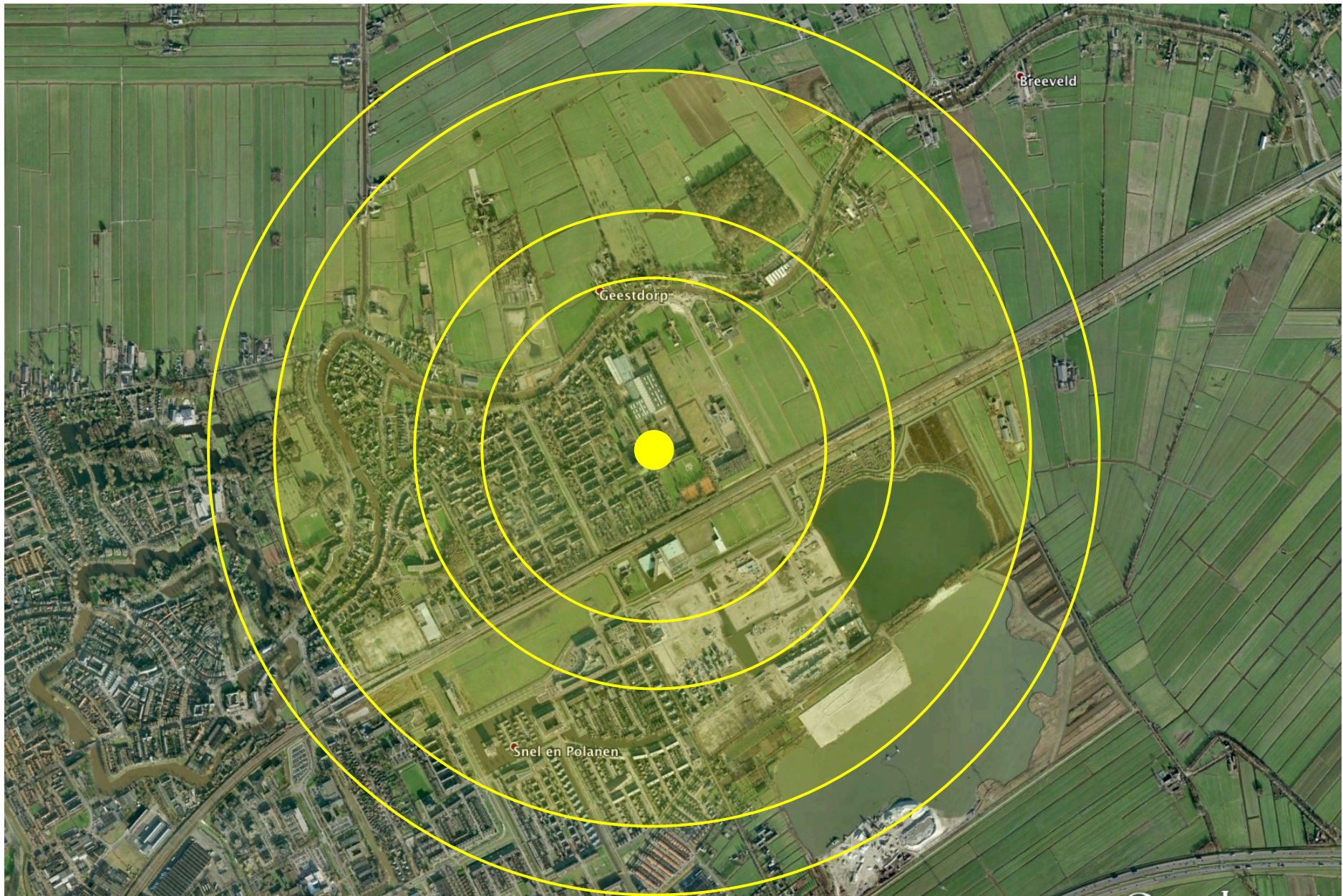

alternatieve optie

De realisatie van de 1^e fase plaats laten vinden op basis van de huidige ontheffing (of zonder ontheffing als 1 ha ingericht blijft als foerageergebied voor de ransuil (werkzaamheden aan de sloten (kleine modderkruiper) kunnen ook worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet)), jaarlijkse monitoring nestlocatie en winterroestplaats op 'Den Oudsten' terrein en de nieuwe natuurwet afwachten (treed waarschijnlijk in 2016 in werking; ruim op tijd voor de 2^e fase). In de nieuwe natuurwet komt meer ruimte voor een gebiedsbenadering en een benadering op soortniveau in plaats van de huidige bescherming van het individu. Op basis van de nieuwe natuurwet is in het kader van de 2^e fase bijvoorbeeld te beargumenteren dat het territorium zelf niet ongeschikt wordt, er nestplaatsen voldoende zijn binnen het territorium (en/of deze aangebracht kunnen worden in de vorm van kunstnesten) en dat de soort (op regionaal niveau) geen negatief effect ondervindt. Een voorwaarde is dan wel dat de huidige ontheffing dient te worden ingetrokken, anders blijven de verplichtingen van deze ontheffing gelden.

bijlage

Een luchtfoto met daarop aangegeven de broedlocatie en mogelijke, schematische, omvang van het territorium van de ransuil op het 'Den Oudsten' terrein.

Van klein naar groot de territorium grootte gebaseerd op diverse studies; zeer hoge dichtheid (Ransuilen in De Lickebaert; Batenburg, 2002), hoge dichtheid (Nederland; Teixeira, 1979), normale dichtheid (Nederland; Teixeira, 1979) en gemiddelde dichtheid van vier Europese studies in laaglanden en heuvelachtige gebieden (Bird Study, 2008; uitgebracht door de 'British Trust for Ornithology').